

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Informační technologie

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 2

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Úvod do problematiky autorského práva v hodinách práce s počítačem

Jméno autora: Jan Kameníček

Předmět: Práce s počítačem

Jazyk: česky

Klíčová slova: autor, autorské právo, autorský zákon, dílo

Cílová skupina: žáci 1. ročníku střední odborné školy, obor strojírenství

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žáci se seznámí s pojmem autorské právo a s tím, co spadá pod jeho ochranu.

Metodický list/anotace

Prezentace seznamuje žáky s pojmem „autorské právo“ a s tím, co v České republice spadá pod ochranu tzv. autorského zákona.

Datum vytvoření: 2. září 2012

Úvod do problematiky autorského práva v hodinách práce s počítačem

Úvod

Autorské právo jak ho známe vznikalo postupným vývojem po dobu několika století. Svou dnešní podobu začalo nabývat v Anglii na přelomu 17. a 18. století, kdy vznikla potřeba chránit autory před rozmáhajícím se neregulovaným vydáváním a rozmnožováním knih tehdejšími tiskařskými monopoly.

Ačkoliv porušování autorského práva je stejně staré jako nejstarší ochranné zákony, skutečně masovým a téměř nezvladatelným se stalo především s velmi rychlým rozvojem výpočetní techniky a moderních komunikačních a záznamových technologií na přelomu 20. a 21. století.

Co je to „autorské právo“

Dnes pod pojmem autorské právo (též známé pod anglickým názvem „copyright“), rozumíme odvětví práva zabývající se především vztahy mezi autory díla a jeho pořizovateli či uživateli.

V současné době je v České republice upraveno především zákonem č. 161/2000 Sb., známém jako „autorský zákon“.

Předmětem jeho ochrany jsou díla, která jsou výsledkem tvůrčí činnosti autora, a to především díla:

- literární
- jiná umělecká
- vědecká

Dílo

Téměř se všemi druhy děl, které autorský zákon výslovně vyjmenovává a bere tak v ochranu, se lze setkat během práce s informačními technologiemi, především pak na internetu. Jsou to:

- Slovesné dílo vyjádřené řečí nebo písmem
- Hudební dílo
- Dílo dramatické, hudebně dramatické či choreografické
- Dílo fotografické či vyjádřené postupy podobnými fotografií
- Dílo audiovizuální, například kinematografické
- Dílo výtvarné, například malířské, grafické nebo sochařské
- Dílo architektonické
- Dílo užitého umění
- Dílo kartografické
- Počítačový program

Obsah autorského práva

Autorská práva lze rozdělit do dvou skupin: osobnostní a majetková.

Osobnostní práva jsou spojená výhradně s osobou autora a trvají po celou dobu jeho života. Patří sem např.:

- Právo rozhodnout o zveřejnění díla
- Nedotknutelnost díla – jakékoliv zásahy jsou možné jen se souhlasem autora

Majetková práva může autor převést na jiné osoby a lze je i zdědit. Zanikají 70 let po autorově smrti. Jsou to např. práva na:

- rozmnožování díla
- půjčování
- rožšiřování
- vystavování
- pronájem
- sdělování

Na co se autorské právo nevztahuje

Ne všechny výsledky lidské tvůrčí činnosti jsou automaticky považovány za dílo chráněné autorským zákonem. Z ochrany jsou výslovně vyjmuty:

- Námět díla
- Denní zpráva
- Myšlenka
- Postup
- Princip
- Metoda
- Objev
- Vědecká teorie
- Matematický a obdobný vzorec
- Statistický graf

Další výjimky

Existují také výjimky z autorskoprávní ochrany, které jsou tzv. ve veřejném zájmu.

Patří sem:

- Úřední díla, např. právní předpisy, veřejné listiny, obecní kroniky, státní symboly, symboly jednotek územní samosprávy a další.
- Výtvary tradiční lidové kultury, u nichž není známé jméno autora. Podmínkou však je, že lidové dílo bude využito způsobem, který nebude snižovat jeho hodnotu.

Použité zdroje:

Text

- *Zákon č. 121/2000 Sb.: o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)* [online]. Ministerstvo vnitra – Portál veřejné správy [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49278&l_nr=675680303~3A121~2F2000~20Sb.&l_name=2301228079~3Aautorsk~C3~BD~20z~C3~A1kon&fulltext=&nr=121~2F2000&part=&name=&rpp=15.

Použité zdroje:

Obrázky

Kapitola Úvod – Lupa nad symbolem copyrightu

- *Wikimedia Commons* [online], [cit. 30. 8. 2012]. Dostupné pod licencí Creative Commons [Attribution-Share Alike 3.0 Unported](http://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Control_copyright_icon.svg&page=1) z http://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Control_copyright_icon.svg&page=1.

Kapitola Co je to „autorské právo“? – Otazník se symbolem copyrightu

- *Wikimedia Commons* [online], [cit. 30. 8. 2012]. Dostupné pod licencí Creative Commons [Attribution-Share Alike 3.0 Unported](http://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Copyrightstatusquestion.svg&page=1) z <http://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Copyrightstatusquestion.svg&page=1>.

Kapitola Obsah autorského práva – obrázek „All rights reserved“

- *Wikimedia Commons* [online], [cit. 30. 8. 2012]. Dostupné z http://commons.wikimedia.org/wiki/File:License_icon-copyright-88x31.svg.
Obrázek uvolněn do [public domain](#).

Kapitola Na co se autorské právo nevztahuje a kapitola Další výjimky –
Přeškrtnutý symbol copyrightu

- *Wikimedia Commons* [online], [cit. 30. 8. 2012]. Dostupné z <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anti-copyright.svg#.7B.7Bint:filedesc.7D.7D>. Obrázek uvolněn do [public domain](#).